

Tarih Eğitimine Giriş

Kavramlar, Kişiler, Kuramlar ve Kurumlar

Yrd. Doç. Dr. Eray ALACA

Yrd. Doç. Dr. Eray ALACA

TARİH EĞİTİMİNE GİRİŞ

Kavramlar, Kişiler, Kuramlar ve Kurumlar

ISBN 978-605-241-068-4

DOI 10.14527/9786052410684

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2017, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti. ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Eylül 2017, Ankara

Yayın-Proje: Özlem Sağlam
Dizgi-Grafik Tasarım: Didem Kestek
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Ciltevi A.Ş.
İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105
Yenimahalle/ANKARA
(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749
Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net

ÖN SÖZ

Tarih eğitimi akademik camianın en çok üzerinde durduğu, fakat önemi ve nasıl olması gerektiği konusunda farklı görüşlerin öne sürüldüğü bir alan olmuştur. Bu durum dünyada XIX. Yüzyıldan itibaren başlayan tartışmalar ile olgunlaşmış ve bugüne kadar gelmiştir. Bu tartışmalar sonucunda başta Fransız pozitivismi ve Alman romantizmi etkisinde gelişen çeşitli yaklaşımlar ortaya çıkmıştır.

Türk tarihinde ise Osmanlı İmparatorluğu' nun son döneminde tarih eğitiminin önemi ve nasıl olması gerektiği konusunda başlayan çalışmalar cumhuriyetin ilanı ile birlikte Atatürk' ün önderliğinde ivme kazanmıştır. Ancak Türkiye' de tarih eğitiminin önemi, nasıl olması gerektiği, problemler ve çözümler üzerine literatür 1990'lı yıllardan itibaren Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Salih Özbaran ve Prof. Dr. Yücel Kabapınar- şu anda Marmara Üniversitesi öğretim üyesi- ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Mustafa Safran ve Prof. Dr. Bahri Ata başta olmak üzere Sinop Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Dursun Dilek ve Karadeniz Teknik Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. İsmail H. Demircioğlu'nun çalışmaları ile büyük ölçüde tamamlanabilmiştir.

Son yıllarda Türkiye' de tarih eğitimi alanında üniversitelerde yüksek lisans ve doktora tezleri hazırlanmıştır. Makaleler ve kitaplar yazılmıştır. Sempozyum ve kongrelerde bildiriler sunulmuştur. Ulusal ve uluslararası alanda oldukça ciddi çalışmalar yapılmıştır. Ancak tarih eğitimi üzerine derli toplu bir eserin henüz yazılamamış olmasından hareketle yapılan çalışma sonucunda "Tarih Eğitimine Giriş" adlı bu eser ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak bu eserin yazılma amacı; her zaman saygınlığına inandığım ve üyesi olmaktan gurur duyduğum akademik camiaya bir nebze de olsa katkı sağlamaktır.

ERAY ALACA

1977 yılında Almanya’da doğmuştur. İlk ve ortaöğrenimini tamamladıktan sonra Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nde lisans, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana-bilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı’nda yüksek lisans ve doktora eğitimi tamamlamıştır.

Tarih eğitimi ve tarih ders kitapları üzerine uluslararası hakemli dergilerde yayınlanmış makaleleri, uluslararası kongre ve sempozyumlarda sunulmuş bildirileri bulunmaktadır. Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü’nde Yard. Doç. Dr. olarak görev yapmakta olup “Ders Kitabı İncelemeleri”, “Türk Tarihi ve Öğretimi”, “Kimlik Sorunu ve Tarih Öğretimi” ve “Tarih Eğitimi Alan İncelemeleri” dersleri vermektedir.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	iii
Eray Alaca.....	v
ABDURRAHMAN ŞEREF	1
AHMED RASİM	2
AHMED REFİK (ALTINAY)	3
AKTİF ÖĞRENME.....	5
ALİ REŞAD	5
ANAKRONİZM	6
ANALOJİ.....	7
ANNALES OKULU	7
ANLATIM	8
ARİF MÜFİD MANSEL.....	8
APA YAZIMI	9
BERTRAND RUSSELL.....	10
BİYOĞRAFİ.....	11
“BİZ” ve “ÖTEKİ”	12
CAVİD BAYSUN	14
ÇAĞATAY ULUÇAY	15
ÇOKLU ZEKÂ	18
DERS KİTABI	19
Ders Kitaplarının Nitelikleri ve Hazırlanması	21
DİYAKRONİZM	29
EMİN ALİ ÇAVLI.....	29
EMİN OKTAY	30
EMPATİ	31
ENVER BEHNAN ŞAPOLYO.....	33

ENVER ZİYA KARAL.....	36
EUROCLIO.....	37
FAİK BİNAL.....	39
FAİK REŞİT UNAT.....	39
FİLM	41
FOTOĞRAF.....	44
FUAT BAYMUR.....	45
GEORG ECKERT ULUSLARARASI DERS KİTAPLARI ENSTİTÜSÜ	46
GRAVÜR.....	48
HARİTA.....	48
HEYET-İ İLMİYE	49
HİSTOMAP	51
IRCICA.....	53
İBRAHİM KAFESOĞLU	54
İBTİDÂİ.....	56
İDADİ	56
İHSAN SUNGU.....	57
İSMAYİL HAKKI BALTACIOĞLU	58
MAARİF/MİLLÎ EĞİTİM ŞÜRALARI.....	60
MİNYATÜR.....	67
NİYAZİ AKŞİT	68
ÖRNEK OLAY	70
PROGRAM/MÜFREDAT.....	70
RÜŞDİYE.....	71
SADRETTİN CELAL ANTEL.....	71
SATI BEY.....	73
SELİM SABİT EFENDİ	78
SİBYAN MEKTEBİ	79
SİMÜLASYON (BENZETİM)	79
SORU-CEVAP	81

SULTANİ	81
ŞEMSETTİN GÜNALTAY	81
TALİM VE TERBİYE KURULU	83
TARİH EĞİTİMCİLERİ BİRLİĞİ DERNEĞİ	83
TARİH VAKFI	84
TEBLİĞLER DERGİSİ	86
TÜRK TARİH KURUMU (TTK)	86
VİGİZM	87
YILMAZ ÖZTUNA	88
ZİYA GÖKALP	91
KAYNAKLAR	93

ABDURRAHMAN ŞEREF

1853 yılında İstanbul'da doğmuştur. "Mahrec-i Aklam-ı Şahane", "Mekteb-i Sultani", "Dar'ül-Muallimin", ve "Dar'ül-Fünun" da tarih ve coğrafya öğretmenliği yapmıştır. Mekteb-i Mülkiye'de ve Mekteb-i Sultani'de müdürlük, Tedkik-i Müellefat Komisyonu üyeliği, Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye üyeliği, Kızılay Başkanlığı, Maarif Nazırlığı ve Evkaf Nazırlığı görevlerinde bulunmuştur. Öte yandan Tarih-i Osmani Encümeni başkanlığı yapmış, Tarih-i Osmani Mecmuası'nda ve Sabah gazetesinde makaleler yayınlamıştır (Özcan, 1988; Tekiner, 2009).

1909 yılında atandığı resmi tarihçilik görevi olan vakanüvislik görevini Osmanlı İmparatorluğu'nun 1922 yılında yıkılışına kadar sürdürmüştür. Bu yüzden "son Osmanlı vakanüvisi" dir. Abdurrahman Şeref eserlerinde güvenilir bilgiler vermiş ve Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemini anlatırken gerçekçi tespitlerde bulunmuştur (Işık, 2001)

1923 yılında İstanbul milletvekili olarak seçildiği II. TBMM'nin açılışını en yaşlı üye sıfatı ile yapmıştır. 1926 yılında Ankara'da vefat etmiştir.

Eserleri:

Tarih Musahabeleri

Fezeleke-i Tarih-i Devlet-i Osmaniye

Fezeleke-i Tarih-i Düvel-i İslamiyye

Tarih-i Devlet-i Osmaniye

Tarih-i Asr-ı Hâzır

Harb-i Hâzırın Menşei

Zübdetü'l-Kısas

Vekayi'name

Coğrafya-yı Umumi

Coğrafya Dersleri

İstatistik ve Coğrafyay-ı Umrani

İlm-i Ahlak

Sultan Adbülhamid-i Sani'ye Dair (Ahmet Refik (Altınay) ile birlikte)

AHMED RASİM

1864 yılında İstanbul'da doğmuştur. Tarih, coğrafya, seyahat ve gramer alanlarında yüzden fazla eser vermiş oldukça üretken bir yazardır. İlk yazısı 1884 yılında Tercüman-ı Hakikat gazetesinde çıkmıştır. Ardından da Vakit, Tasvir-i Efkar, Yeni gün ve Cumhuriyet gazetelerinde çalışmıştır. En önemli eseri 1910-1912 yılları arasında yazılan Resimli ve Haritalı Tarih-i Osmani adlı 4 ciltlik eserdir (Işık, 2001).

Ansiklopedist bir tavra sahip olan ve milli değerleri koruyarak batının yeniliklerini almanın doğruluğuna inanan Ahmed Rasim kendini mutavassıt (orta yolu benimseyen) biri olarak tanımlamıştır (Aktaş, 1989). 1927-1932 yılları arasında İstanbul milletvekilliği yapan Ahmed Rasim 1932 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Eserleri:

Küçük Tarih-i Osmani

Resimli ve Haritalı Tarih-i Osmani

Resimli ve Haritalı Küçük Tarih-i Osmani

Bizim Tarih

Küçük Tarih-i İslam

İki Hatıra Üç Şahsiyet

İstibdattan Hakimiyyet-i Milliyyeye

Terakkiyat-ı İlmiye ve Medeniye

Tarih-i Muhtasar-ı Beşer

Makalat ve Musahabat

Şehir Mektupları

Gülüp Ağladıklarım

Arapların Terakkiyat-ı Medeniyyesi

Eski Romalılar

AHMED REFİK (ALTINAY)

1880/1881 yılında İstanbul'da doğmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde cumhuriyetin ilk döneminde yaşamıştır. Harp okullarında ve Darü'l-Fünun'da tarih dersleri vermiş, Tarih-i Osmani Encümeni üyeliği yapmıştır. Abdurrahman Şeref'in vefatı üzerine Tarih-i Osmani Encümeni başkanlığına getirilmiştir (Işık, 2001; Çalen, 2016).

Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde yaşanan tarihin nasıl öğretilmesi gerektiği tartışmalarının içerisinde kendini geliştirmiştir. Fransız ve Alman tarihçilerinin etkisinde kalmıştır. Edindiği bilgi ve birikimi içinde bulunduğu durum ile birleştirmiş tarihin eğitici ve ahlaki yönüne ağırlık vermiştir (Koçu, 1938). Bu çerçevede Ahmed Refik'te "tarih vatanına ve milletine bağlı insanlar yetiştirmek için bir araç olmalıdır" anlayışı gelişmiştir. Tarihi sadece seçkinlerin öğrenebileceği, anlayabileceği ve yorumlayabileceği düşüncesinin tam tersi bir anlayış sergilemiştir. Halkın da tarih öğrenebileceğinden hareket ederek, halka tarih öğretmeye çalışmıştır. Bunu yaparken de tarihi gerçekleri tahrif etmekten kaçınmıştır. Anlatımındaki dil ve verdiği hissiyat özel sohbetlerinde veya derslerinde kişilerde o anda o olayı yaşıyormuş hissi duymalarına sebep olmuştur. Bu yönü ile Ahmed Refik bizde eski tarihçiliğin son, modern tarihçiliğin ilk ve popüler tarihçiliğin ise en iyi temsilcisidir (Özcan, 1989; Gökman, 1978).

Ahmed Refik tarihi sevdiren bir eğitimci olmanın yanı sıra yazmış olduğu eserler, yapmış olduğu araştırmalar ve tarih derslerinin soyutluktan kurtulması için sunduğu derslerde materyal kullanımının ve gezi gözlemin önemini savunması yönü ile de Türk tarihçiliğinin önemli simalarındandır. 1937 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Eserleri:

Tarih Okuyorum

Türkiye Tarihi

Milli Tarih Dersleri

Asr-ı Hâzır

Kurun-u Ula

Kurun-u Vusta

Kurun-u Cedide

Çocuklara Tarih Bilgisi eski Zamanda Türkler

Çocuklara Türk İstiklal Harbi

Tarih Öğreniyorum

Büyük Târih-i Umûmî

Muhtasar Tarihi Umumi
Tarih Okuyorum
Resimli ve Haritalı Tarih-i Umumi
Tarihi Medeniyet
Muhtasar Tarihi Medeniyet
Küçük Tarihi Osmani
Muhtasar Tarihi Osmani
Osmanlı Tarihi
Lâle Devri 1130-1143
Samur Devri
Târihi Simâlar
Köprülüler
Felâket Seneleri 1094-1110
Kadınlar Saltanatı I-IV
Âlimler ve Sanatkârlar 900-1200
Memalik-i Osmaniyyede Demirbaş Şarl
Onuncu Asr-ı Hicri'de İstanbul Hayatı 961-1000
Hicri Onaltıncı Asırda İstanbul Hayatı
Memalik-i Osmaniye'de Kral Rakoçzi ve Tevabii 1109-1154
Osmanlılar ve Büyük Frederik 1133-1179
Alman Müverrihleri
Türkiye'de Mülteciler Meselesi
Bizans Karşısında Türkler
Anadolu'da Türk Aşiretleri 966-1200
Hicri Onikinci Asırda İstanbul Hayatı 1100-1200
Osmanlı Devrinde Türkiye Madenleri 967-1200
Hicri Onbirinci Asırda Osmanlı Hayatı 1000-1100
Hicri Onüçüncü Asırda İstanbul Hayatı 1200-1255
Onaltıncı Asırda Rafizilik ve Bektaşilik
Türk Hizmetinde Kral Tököli İmre 1683- 1705
Kafkas Yollarında
İki Komite İki Kıtıl
Birinci Viyana Muharasası

AKTİF ÖĞRENME

Aktif öğrenmenin felsefi temelleri John Dewey'in "okul, bireyleri yalnız hayata hazırlayan bir yer değil, hayatın kendisi olmalıdır" anlayışı üzerine inşa edilmiştir (Wolk, 1994). Kartopu, rulman, akvaryum, öğrenme galerisi, tereyağı-ekmek, sandviç, top taşıma, karşılıklı öğretim, köşelenme, burada herkes öğretmen, tombala, paylaşmalı öğretme gibi teknikleri kapsar. Öğrenciyi ezberci anlayıştan kurtarmaya çalışır. Öğretimde öğrenciyi aktif konumda tutan bu teknikte daha çok öğrencinin olayları sorgulaması, işlemesi ve son olarak yapılandırması amaçlanır. Öğretmen olayların merkezine kendini yerleştirmeden sahne gerisinde bir sunucu, bir tasarımcı görevi üstlenmektedir (Meyers&Jones, 1993). Geleneksel anlayışın aksine öğrencinin merkeze alındığı, kendi fikirlerini ve kanaatlerini açıkça ifade edebildiği kendine özgü bir bakış açısı oluşturduğu yapısalci yaklaşımın esasları üzerine kurulan aktif öğrenmede esas olan sorgulamadır (Açıkgöz, 2014; Saban, 2005). Öğrenci sorgulayabildiği derecede kendini geliştirebilmektedir.

Öğrencilerin birer tarihçi olarak değerlendirildiği bu teknikte tarih konularının öğretiminde araştırma, analiz ve yorumlama süreçlerinin öğrenciyi tanıtılması ve öğrencilerin bu süreçlere yönelik deneyim ve becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Böylece öğrenciler öğretmen merkezli, ders kitabına bağımlı ezberci bir anlayışın dışına çıkarak kendi fikirlerini ortaya koyabilmekte, bir tarihçi gibi düşünerek ve yorumlayarak çıkarımlarda bulunabilmektedir.

ALİ REŞAD

1877 yılında bugünkü Bulgaristan'da bulunan Lovec (Lofça) 'de doğmuştur. Mekteb-i Mülkiye-i Şahane' den mezun olduktan sonra Maarif Nezareti Muhasebe Kalemî' nde memurluğa başlamıştır. İbtidai, rüşdiye ve idadilerde öğretmenlik yapmıştır. Son olarak Darü'l-Fünun'da Edebiyat Fakültesi'nde tarih dersleri vermiştir (Işık, 2001). Ali Reşad tarih derslerinde daha çok anlatım (takrir) yöntemi ile soru-cevap tekniğini kullanmıştır (Mücellidoğlu, 1968-1969). Öte yandan Ali Reşad tarih öğretiminin amacının tarihi olayları ezberletmek olmadığını, bir çok isimleri, olayları, rakamları, tarihleri bilmek ve bunları tekrar edip durmanın tarih okumayı anlamsızlaştıracaklarını, çocuklara anlamadıkları sayfaları ezberletmenin çok kötü ve zararlı bir hareket olduğunu savunmuştur (Keleş, Kiriş, 2006). İkdâm, Saadet, Sabah ve Tasvir gazetelerinde makaleleri yayınlanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında ilk, orta ve lise tarih ders kitapları yazmıştır.

Ali Reşad, Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde temelleri atılan bilimsel Türk tarihçiliğinin ilk önemli isimlerindendir. Tarihi, bir propaganda/övünme

yahut avunma/avundurma aracı olarak görmemiştir. Fransa merkezli pozitivizm ve kısmen Almanya kökenli romantizm akımlarının etkisinde kalarak geliştirdiği tarihçilik anlayışından 1929 yılında ölümüne kadar taviz vermemiştir (Ertürk, 2000). Türk tarihçiliğinde tarihin bir bilim dalı haline gelmesine katkıda bulunmuştur.

Eserleri:

İlk Mekteplere Tarih Dersleri

Umumi Tarih

Tarih-i Umumi

Yeni Tarih-i Umumi

Asr-ı Hâzır Tarihi

Tarih-i İslam

Tarih-i Osmani

Çocuklara Tarih Dersleri

Kurun-u Cedide Tarihi

Tarih-i Siyasi

Tarih-i Kadim

Fransa İhtilal-i Kebiri.

Türkiye ve Tanzimat

Dreyfus Meselesi ve Esbab-ı Hafiyyesi (Babanzade İsmail Hakkı ile birlikte)

Bismark – Hayat-ı Hususiye ve Siyasiyesi (Babanzade İsmail Hakkı ile birlikte) .

ANAKRONİZM

Tarih yanılğısı veya zamandışılık olarak da adlandırılır. Yaşanılan zamanın dışında yaşamak, geçmişini bugün gibi düşünmek ya da bugünü geçmiş ile kurgulamak. Bir olayın tarihi ve çağı üzerinde yanılma, tarih ve çağları birbirine karıştırmak (Ayverdi ve Topaloğlu, 2007). Şahısları veya olayları kendi gerçek zaman dilimini dışında bir başka zaman diliminde göstermek.

Tarih derslerinde karşılaşılan bu durumda öğrenciler geçmişte yaşayan insanların yaşadıkları olaylar karşısında günümüz insanları gibi tepki vereceklerini varsayarak geçmişe bugünün gözüyle bakarlar. Anakronizm kendi içinde üçe ayrılır (Lorenz, 1998) :

Olgu/Olay Anakronizmi, genelde tarih bilgisi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bir tarihi olgu ya da olayda olmayanı olmuş gibi, varmış gibi göstermektir. Örnek olarak Malazgirt Savaşı'nı Selçuklu ordusunun Bizans ordusu karşısında tank, top ve tüfek örnek olarak ile kazandığını düşünmek.

Dil/Kavram Anakronizmi, geçmişteki olay ve olguların günümüzde anlaşılabilmesi ve özellikle öğrencide somutlaşabilmesi amacı ile günümüz kavramlarının kullanılarak verilmesidir. Örnek olarak Orta Asya Türk tarihinde devlet yönetimi içerisinde yer alan “Kurultay”ın günümüz meclis/parlamento kavramı ile eşdeğer tutularak Hun meclisi/parlamentosu örnek olarak ifadesinin kullanılması.

Yaklaşım/Bakış Açısı Anakronizmi, geçmişin açıklanmasında bugünün bakış açısı ile hareket edilmesidir. O dönem insanların bugün bizim yaşadığımız ve benimsediğimiz değerlere sahip olduklarının düşünülmesidir. Örnek olarak İslam tarihinde Hz. Muhammed’in vefatından sonra başlayan ve kabile şeflerinin seçimi ile yöneticilerin iktidara geldiği Dört Halife Dönemi’nin örnek olarak günümüzden hareketle İslam Tarihi’nde Cumhuriyet Dönemi olarak değerlendirilmesi.

ANALOJİ

Analoji matematikten felsefeye, tarihten eğitime kadar birçok alanda kullanılmaktadır (Newby&Ertner&Stepich, 1995). İki şey arasındaki belli noktalardaki benzerliklerden ve uyumalardan hareketle birisi veya bir olay ile ilgili olan yargıyı diğeri içinde geçerli saymaktır. Keşfetmeyi ve problem çözmeyi esas alır (Demir ve Acar, 2005; Akarsu, 1998; Mason, 1994).

Tarih öğretiminde ise daha çok bilinen bir tarihi olay veya olguyu yine bilinen bir başka tarihi olay veya olgu ile benzetmektir. Benzerliklerden hareketle bir tarihi olay ya da olgu için geçerli olan durumun bir diğeri içinde olabileceğine yönelik akıl yürütme sonrasında çıkarımda bulunmaktır. Ancak bunu yaparken tarihi olay ve olguların geçmişte olduğundan hareketle kendi döneminin koşulları içerisinde olduğu gerçeği gözden kaçırılmamalıdır. Aksi takdirde bugünün değer yargıları ile yapılacak bir benzetme analoji değil anakronizm olur.

Osmanlı İmparatorluğu’nda I. Meşrutiyet’in ilanı ile kurulan Umumi Meclis’i İngiliz parlamentosuna, üyeleri padişah tarafından atanan Ayan Meclisi’ni Lordlar Kamarası’na ve üyeleri halk tarafından seçilen Mebusan Meclisi’ni Avam Kamarası’na benzetmek bir analojidir.

ANNALES OKULU

1929 yılında Lucien Febvre ve March Bloch tarafından Fransa’da Annales adı ile bir dergi olarak kurulmuştur (Burke, 2006). Tarihsel olaylar/Vekayiname anlamlarına gelen Annales ortaya koyduğu ilkelerin Fernand Braudel, Peter Burke, Henri Pirenne ve Georges Duby gibi tarihçiler tarafından da benimsenmesi sonucunda bir ekol/okul olarak varlığını sürdürmektedir.

Annales okulunda geleneksel tarih anlatımının dışına çıkılarak sorun odaklı analitik bir tarih anlayışı benimsenmiştir. Siyaset dışı bir tarih anlayışı ile hareket ederek egemenlerin yazdığı tarih yerine insan faaliyetlerinin tamamını esas bir tarih anlayışını öne çıkarmaktadır. Bu çerçevede disiplinler arası bir yaklaşım sergiler. Bir tarihçi sadece tarihçi değildir. Aynı zamanda bir coğrafyacı, bir sosyolog, bir hukukçu ve bir felsefecidir.

Türkiye’de Annales okulunun temsilcileri ise Mehmet Fuat Köprülü, Ömer Lütfi Barkan, Mustafa Akdağ, ve Halil İnalcık’ tır (Sönmez, 2010).

ANLATIM

En eski ve en geleneksel öğretim yöntemidir. Sunuş yoluyla öğretim olarak da bilinir. Öğretmen merkezlidir. Öğretmenin bilgiyi öğrencilere aktarması esasına dayanır. Öğrenci dinleyici konumunda dolayısıyla da pasif konumdadır (Küçükahmet, 2014). Özellikle tarih derslerinde oldukça fazla kullanılmaktadır. Bu durum öğrencinin derse olan ilgisini azaltmaktadır. Ancak anlatım yöntemi tarih derslerinde yerinde kullanılır ve süresi iyi ayarlanırsa öğrenci açısından yararlı olabilir (Savaş, 2012).

Öğretmen derse başlarken ve konu ile ilgili hazırlık bilgilerini verirken anlatım yöntemini kullanmaktadır. Ayrıca tarih derslerinde bazı konular vardır ki soyut kalmakta ya da öğrenci tarafından ve bugünkü yaşantısından hareketle anlaşılammamaktadır. Bunları ister istemez anlatım yöntemi ile vermek gerekmektedir. Zamanın ve emeğin ekonomik kullanımı açısından oldukça faydalı olan anlatım yöntemi dersin sonunda konunun özetlenmesi ve ulaşılabacak sonucun açıklanması noktasında önemlidir (Gökalp, 2016). Dikkat edilmesi gereken nokta dersin başından sonuna kadar sadece öğretmenin anlatımı ile sürdürülmemesidir. Özellikle öğrencilerin yaşlarına uygun bir süre olması önemlidir. Tarih dersinde işlenen konunun özelliğine göre anlatım başka yöntem ve tekniklerle desteklenmelidir (Cengizhan, 2016). Öğrencilerin dikkatini dağıtmadan sıkılmalarına imkan vermeden öğrencileri de anlatımın içine katarak dersin işlenmesi sağlanmalıdır.

ARİF MÜFİD MANSEL

1905 yılında İstanbul’da doğmuştur. Arkeolog ve tarihçidir. Almanya’da doktorasını tamamladıktan Türkiye’ye dönmüştür. İstanbul’da, Yalova’da, Trakya’da ve Antalya’da çeşitli kazılar yapmıştır. Elde edilen bulguları bilim dünyasına kazandırmıştır. İstanbul Üniversitesi’nde Eskiçağ Tarihi Bölümü’nde Ege ve Yunan Tarihi dersleri vermiştir. 1936 yılında doçent, 1944 yılında profesör olmuştur (Işık, 2001) .

Atatürk'ün vefatı sonrasında başlayan Hümanist tarih anlayışı kapsamında 1942-1952 yılları arasında öğrenimde olan lise tarih ders kitaplarını Cavid Baysun ve Enver Ziya Karal ile beraber yazmıştır. 1956 yılında ordinaryüs profesör olmuştur. 1975 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Eserleri:

İlk Çağ Tarihi (Cavid Baysun ve Enver Ziya Karal ile birlikte)
Orta Çağ Tarihi (Cavid Baysun ve Enver Ziya Karal ile birlikte)
Yeni ve Yakınçağlar Tarihi (Cavid Baysun ve Enver Ziya Karal ile birlikte)
İran'ın Tarihi ve Arkeolojisi
Eski Doğu ve Ege Tarihinin Ana Hatları
Ege ve Yunan Tarihi
Mısır ve Ege Tarihi Notları
Trakya'nın Kültür ve Tarihi

APA YAZIMI

American Psychological Association (Amerikan Psikoloji Birliği) kısaltması olan APA uluslararası alanda bilimsel makale, kitap gibi yayınlarda birliği sağlamak amacı ile yazım kuralları oluşturarak araştırma, inceleme ve değerlendirme süreçlerinde bir kolaylık ve etik standartlar oluşturmaya çalışmaktadır (Özbek, 2010).

APA yayınladığı yazım kuralları ile akademik yayınların uluslararası standartlarda nasıl yazılacağı, hangi bölümlerden oluşacağı, metin içi atıf (gönderme) ve alıntılarının ve kaynakçada yer alan yayınların nasıl verileceğini göstermektedir. Makale yazımı için oluşturulan APA 5 ve son olarak yayınlanan APA 6 yazım kuralları akademik alanda özellikle eğitim bilimleri alanındaki kitaplarda, yüksek lisans ve doktora tezlerinde de kullanılmaktadır.

Bilgisayarlarda Office programlarından word'de başvurular kısmında stil APA Altıncı Baskı olarak mevcut olup yazarlara ciddi kolaylık sağlamaktadır. Bunun yanında otomatik olarak APA kullanmak istenilmediğinde manuel olarak girişlerde yapılabilmektedir.